

FORBIZ
Створення кращого
бізнес-середовища

**ОФІС ЕФЕКТИВНОГО
РЕГУЛЮВАННЯ**
info@brdo.com.ua, office@brdo.com.ua
+38 (044) 332 49 12, +38 (094) 832 49 12
Київ, вул. Хорива, 55-К
www.brdo.com.ua

Проект від 16.02.2018
Розроблено Офісом ефективного
регулювання (BRDO)

КОНЦЕПЦІЯ **реалізації державної політики у сфері розвитку** **інфраструктури зарядних станцій для електричних транспортних засобів**

1. Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямована Концепція

Концепція направлена на розв'язання двох основних проблем:

- 1) Обмеженість інфраструктури зарядних станцій (електрозарядні станції або ЕЗС), що стримує перехід споживачів на масове використання електричних транспортних засобів (електромобілів);
- 2) Низький рівень зручності та уніфікації технічних та програмних рішень на існуючих ЕЗС;
- 3) Відсутність уніфікованої системи господарських відносин у сфері продажу товарів та послуг, що реалізуються з використанням ЕЗС;
- 4) Висока варіативність підходів до регулювання діяльності у сфері продажу товарів та послуг, що реалізуються з використанням ЕЗС;
- 5) Недосконала система залучення споживачів до вирівнювання добового графіку навантаження об'єднаної енергетичної системи України (ОЕС України)
- 6) Висока залежність від імпортованих нафтопродуктів;
- 7) Забруднення навколишнього середовища автотранспортом з двигунами внутрішнього згорання.

FORBIZ
Створення кращого
бізнес-середовища

**ОФІС ЕФЕКТИВНОГО
РЕГУЛЮВАННЯ**
info@brdo.com.ua, office@brdo.com.ua
+38 (044) 332 49 12, +38 (094) 832 49 12
Київ, вул. Хорива, 55-К
www.brdo.com.ua

2. Аналіз причин виникнення проблеми та обґрунтування необхідності її розв'язання

Станом на кінець 2017 року в Україні зареєстровано 4960 легкових електромобілів, що менше 0,16% від загальної кількості легкових транспортних засобів. Одночасно, кількість електромобілів в Україні за період 2013-2017 років зросла в 130 разів, при цьому, зважаючи на наявність державної підтримки (податкові та митні пільги), очікується зростання споживчої популярності електромобілів і в майбутньому.

Однією з основних перешкод переходу на масове використання електромобілів в Україні є недостатній рівень розповсюдження ЕЗС. Споживач повинен мати можливість заряджати електромобіль вдома, на роботі та у громадських місцях. Таких станцій в Україні, за різними даними, налічується від 600 до 1500 одиниць. При цьому, вони розташовані переважно в обласних центрах. Разом з тим, середня дальність проїзду електромобіля до повного розряду акумулятора складає близько 100 км, а тривалість заряджання від 30 хв. (швидка зарядка) до 8 год. (зарядка від напруги в мережі 220 В). Зважаючи на це, кількість ЕЗС та географія їх розташування є неоптимальними.

Перехід споживачів на масове використання електромобілів становить особливий інтерес для розвитку електроенергетичної галузі України.

Так, частка побутового споживання електричної енергії зросла з 16% у 2001 році до 30% у 2016 році. Побутове споживання характеризується значною залежністю від часу доби, пори року, погодних умов, тощо. Коефіцієнт нерівномірності добового графіка електроспоживання складає 0.75, тобто різниця між максимальним та мінімальним добовим навантаженням становить близько 25%. Це свідчить про недостатню ефективність існуючої системи стимулювання населення до вирівнювання графіку споживання електроенергії (двох- та трьох зонні тарифи). Неоптимальний режим споживання електроенергії призводить до залучення до балансування попиту та пропозиції потужностей теплових електростанцій (аж до відключення блоків на нічний період з подальшим включенням на денний максимум) та створює необхідність пошуку альтернативних шляхів оптимізації (збалансування) попиту та пропозиції.

Електромобілі можуть використовуватись для зберігання електроенергії та стабілізації роботи ОЕС України - споживачі купуватимуть електричну енергію в години нічного спаду попиту та ціни для підзарядку акумулятора та матимуть можливість продавати її в пікові денні години за найвищими цінами, що склались на ринку.

FORBIZ
Створення кращого
бізнес-середовища

**ОФІС ЕФЕКТИВНОГО
РЕГУЛЮВАННЯ**
info@brdo.com.ua, office@brdo.com.ua
+38 (044) 332 49 12, +38 (094) 832 49 12
Київ, вул. Хорива, 55-К
www.brdo.com.ua

Потужність заряду акумулятора електромобілю складає близько 3 кВт при нормальному режимі зарядки та близько 24 кВт при швидкій зарядці (орієнтовний час роботи до 80% заряду - 30 хв). Таким чином, сукупна потужність електромобілів, що може бути залучена до регулювання ОЕС України, орієнтовно складає 9-78 МВт. За даними Bloomberg New Energy Finance, у 2040 році частка електромобілів у світових продажах складе 54%, зважаючи на що, потенціал участі електромобілів в регулюванні навантаження ОЕС України поступово збільшуватиметься.

Наразі відсутня централізована політика держави, спрямована на популяризацію використання електромобілів та заохочення споживачів до інклюзивної участі в ринку електричної енергії. Разом з тим, її впровадження дозволить зменшити негативний вплив транспортної галузі на довкілля та оптимізувати топографію енергетичних ринків.

FORBIZ
Створення кращого
бізнес-середовища

**ОФІС ЕФЕКТИВНОГО
РЕГУЛЮВАННЯ**
info@brdo.com.ua, office@brdo.com.ua
+38 (044) 332 49 12, +38 (094) 832 49 12
Київ, вул. Хорива, 55-К
www.brdo.com.ua

3. Мета і строки реалізації Концепції

Метою Концепції є формування та визначення способів реалізації ефективної державної політики, спрямованої на:

- 1) Розвиток уніфікованої інфраструктури ЕЗС;
- 2) Створення прозорих та недискримінаційних умов споживання електричної енергії електричними транспортними засобами;
- 3) Стимулювання споживачів до інклюзивної участі в ринках електричної енергії, зокрема, в частині регулювання добового графіку навантаження;
- 4) Забезпечення енергетичної незалежності та безпеки України.

Реалізація Концепції здійснюється трьома етапами протягом 2018 - 2030 років.

Протягом першого етапу (з дати затвердження Концепції до 1 січня 2019 року) передбачається:

- 1) Затвердити Кабінетом Міністрів України план заходів з реалізації Концепції;
- 2) Прийняти нормативно-правові акти, необхідні для реалізації концепції;
- 3) Прийняти нормативно-технічні документи, необхідні для реалізації концепції.

Протягом другого етапу (з 1 січня 2019 року по 2025 рік) передбачається:

- 1) Покласти на постачальника універсальних послуг обов'язок з купівлі електроенергії, відпущеної системами накопичення енергії, за тарифами, встановленими Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП), які мають бути диференційованого за часом доби;
- 2) Здійснювати моніторинг ефективності реалізації державної політики у сфері розвитку ЕЗС та залучення споживачів до збалансування ОЕС України;
- 3) Затвердження у 2025 році Кабінетом Міністрів України:
 - Звіту про ефективність реалізації державної політики у сфері розвитку ЕЗС та залучення споживачів до збалансування ОЕС України;
 - Рішення щодо корегування механізмів стимулювання участі споживачів у збалансуванні ОЕС України, в залежності від результатів реалізації цієї Концепції, досягнутих за період 2018-2025 років.

Протягом третього етапу (2025-2030 роки) передбачається продовження підтримки розвитку ЕЗС, з урахуванням результатів реалізації Концепції, досягнутих за попередні етапи.

4. Визначення оптимального варіанту розв'язання проблем на основі порівняльного аналізу можливих варіантів

Можливі три варіанти розв'язання поточних проблем:

Варіант №1. Збереження поточної ситуації (стимулювання використання електромобілів шляхом збереження існуючих митних пільг без спеціального державного втручання в правила господарської діяльності у сфері надання послуг ЕЗС).

Переваги: Економія коштів державного та місцевих бюджетів, пов'язаних зі створенням системи організаційного та методологічного забезпечення діяльності ЕЗС, які можуть спрямовуватись на інші цілі. Дія ринкових механізмів через деякий (можливо тривалий) час без державного втручання забезпечать розвиток інфраструктури ЕЗС в місцях найбільшого скупчення споживачів, формування кращих цін та способів обслуговування.

Недоліки: Обмеженість інфраструктури ЕЗС, її хаотичне розташування, відсутність уніфікованих технологій заряджання (зокрема, в частині з'єднання ЕЗС з електромобілем), нерегульованість товарних характеристик ринку та основних правил діяльності на ньому, відсутність можливостей прямої участі споживача в ринку електричної енергії, ризик порушення прав та інтересів споживачів, ризик посилення нерівномірності добових графіків ОЕС України.

Варіант №2. Врегулювання основних правил здійснення господарської діяльності із застосуванням ЕЗС та механізмів державного регулювання такої діяльності - встановлення товарів, що обертаються на ринку, та основних правил їх купівлі-продажу, уніфікація інфраструктурних рішень, визначення цілей у сфері розвитку інфраструктури ЕЗС та способів їх досягнення (без створення особливих умов участі електромобілів та ЕЗС в ринку електричної енергії).

Переваги: Захист прав та інтересів споживачів шляхом уніфікації підходів до розміщення, оформлення, комплектування ЕЗС,

формування правил ведення господарської діяльності та доступу споживачів до інфраструктури ЕЗС, збільшення кількості ЕЗС за рахунок встановлення мінімальних квот для паркомісць, що мають бути обладнані ЕЗС на громадських парковках, автостоянках та автозаправних станціях. Рівні умови участі в ринку електричної енергії для всіх споживачів, незалежно від специфічних можливостей участі в ринку електричної енергії (відсутність необхідності корегування законодавства у сфері електроенергетики).

Недоліки: Необхідність залучення ресурсів держави для створення організаційного і методологічного врегулювання (впорядкування) ринків у сфері надання послуг ЕЗС, а також застосування механізмів державної підтримки для інтенсифікації розвитку інфраструктури ЕЗС в зонах незначного попиту.

Варіант №3. Встановлення основних принципів інклюзивної участі споживачів, що мають електромобілі, в ринку електричної енергії з одночасним врегулювання основних правил здійснення господарської діяльності із застосуванням ЕЗС, як це передбачено у варіанті № 2.

Переваги: Окрім переваг, визначених для другого варіанту вирішення проблеми, додатково створюються можливості залучення електромобілів до активної участі в ринку електричної енергії. Це створює основу для якісної трансформації ринку та переходу до нової енергетичної моделі - розподіленої або децентралізованої енергетики з системою автоматизованого балансування пропозиції і попиту (smart grids). Це в подальшому надасть можливість споживачам, що мають можливість до накопичення енергії, зокрема, в акумуляторах електромобілів, брати інклюзивну участь в ринку електричної енергії (купляти та продавати електричну енергію в централізованому ринку електричної енергії, в залежності від ринкової ціни, що складатиметься на погодинній основі). Впровадження такої моделі дозволить зменшити нерівномірність добового графіку навантаження, більше використовувати базові потужності (зокрема, АЕС), та

FORBIZ
Створення кращого
бізнес-середовища

**ОФІС ЕФЕКТИВНОГО
РЕГУЛЮВАННЯ**
info@brdo.com.ua, office@brdo.com.ua
+38 (044) 332 49 12, +38 (094) 832 49 12
Київ, вул. Хорива, 55-К
www.brdo.com.ua

зменшити використання ТЕС в якості регулюючих потужностей, що сприятиме оптимізації цін на електроенергію та зменшенню викидів в атмосферу.

Недоліки: Окрім недоліків, притаманних другому варіанту вирішення проблеми, додатково існує необхідність залучення ресурсів держави для доопрацювання правил функціонування ринків електричної енергії з метою формування спеціальних умов участі електромобілів у них. Також, виникає необхідність у створенні умов для відпуску електричної енергії з акумуляторів електромобілів в години пікового навантаження.

Найбільш оптимальним є третій варіант, як такий, що забезпечує застосування збалансованого та синхронізованого підходу до розвитку ринків транспортної та енергетичної сфери.

FORBIZ
Створення кращого
бізнес-середовища

**ОФІС ЕФЕКТИВНОГО
РЕГУЛЮВАННЯ**
info@brdo.com.ua, office@brdo.com.ua
+38 (044) 332 49 12, +38 (094) 832 49 12
Київ, вул. Хорива, 55-К
www.brdo.com.ua

5. Шляхи і способи розв'язання проблеми

Реалізація концепції передбачає удосконалення нормативно-правової бази з таких питань:

- 1) Врегулювання особливостей розміщення, будівництва та експлуатації ЕЗС, зокрема, в частині уніфікації технічних та програмних рішень;
- 2) Визначення товарів та послуг, що обертаються на ринку, учасників ринку, їх прав та обов'язків;
- 3) Встановлення особливостей участі систем накопичення електричної енергії (в тому числі, електромобілів) в ринку електричної енергії;
- 4) Чітке визначення прав та повноважень місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у сфері регулювання інфраструктури ЕЗС;
- 5) Визначення цільових показників розвитку інфраструктури ЕЗС на період до 2030 року;
- 6) Запровадження дієвого механізму відповідальності споживачів за дотриманням Правил дорожнього руху в частині належної експлуатації ЕЗС.

При цьому, для зростання кількості електромобілів, їх потенційні власники потребують впевненості в тому, що вони можуть отримати доступ до розвиненої та зручної для них мережі зарядних станцій. Тому, інформація про розташування електростанцій та їх цінові пропозиції мають бути загальнодоступними.

Споживач повинен мати можливість оплачувати спожиті товари та послуги в зручний для нього спосіб - готівковим та безготівковим розрахунком.

Система зберігання інформації та проведення трансакцій має бути зручною для споживача та використовувати найновіші технології зберігання і передачі інформації. При цьому, доцільно розглянути можливість переходу оператора розрахунків на систему реплікації розподіленої бази даних (за аналогом технології *blockchain*). Застосування подібних технологій в подальшому усуне або зведе до мінімуму потребу в централізованих органах адміністрування баз даних.

Основні підходи до удосконалення нормативно-правової бази викладені в пунктах 5.1 - 5.11 цієї Концепції.

FORBIZ
Створення кращого
бізнес-середовища

**ОФІС ЕФЕКТИВНОГО
РЕГУЛЮВАННЯ**
info@brdo.com.ua, office@brdo.com.ua
+38 (044) 332 49 12, +38 (094) 832 49 12
Київ, вул. Хорива, 55-К
www.brdo.com.ua

5.1. Товари та послуги, що реалізуються із застосуванням електрозарядних станцій

Кінцевий споживач зацікавлений в отриманні (відпуску) одиниці електроенергії. При цьому, для її отримання споживач використовує ЕЗС (у т.ч. займає відповідне паркомісце). Таким чином, предметом господарського обороту виступають два товари:

- 1) Електрична енергія - енергія, що виробляється на об'єктах електроенергетики і є товаром, призначеним для купівлі-продажу;
- 2) Послуга з користування ЕЗС - платне або безоплатне надання доступу до ЕЗС і на обмежений або необмежений проміжок часу споживачу для здійснення відбору електричної енергії з мережі або відпуску її в мережу.

Учасниками господарських відносин є:

- 1) Споживач - особа, у тому числі, фізична особа - підприємець, або юридична особа, яка, для задоволення власних та господарських потреб шляхом використання ЕЗС:
 - Здійснює відбір електричної енергії з мережі шляхом її накопичення в акумуляторі транспортного засобу для власного споживання;
 - Здійснює відпуск електричної енергії в мережу з акумулятора транспортного засобу.
- 2) Постачальник електричної енергії (електропостачальник) - суб'єкт господарювання, який здійснює продаж електричної енергії за договором постачання електричної енергії споживачу згідно Закону України "Про ринок електричної енергії".
- 3) Оператор ЕЗС - юридична особа або фізична особа-підприємець, що на підставі права володіння або користування здійснює експлуатацію непобутових ЕЗС з метою отримання прибутку та надає послуги із зарядки.

До непобутових ЕЗС відносяться ЕЗС, що використовується суб'єктом господарювання для надання платних послуг з зарядки, а також ЕЗС, що розташовані в межах одного об'єкту житлового фонду та належать одній фізичній особі, якщо кількість належних такій особі електрозарядних пристроїв на одному об'єкті перевищує один, а кількість доступних для обслуговування паркувальних місць перевищує два.

При заряджанні акумулятору:

- 1) Споживач одномоментно споживає один товар - електричну енергію (активну), шляхом відбору її з мережі;
- 2) Електропостачальник є споживачем послуги з користування ЕЗС, вартість якої визначається в залежності від обсягів відібраної споживачем електричної енергії, купленої у такого постачальника.

FORBIZ
Створення кращого
бізнес-середовища

**ОФІС ЕФЕКТИВНОГО
РЕГУЛЮВАННЯ**
info@brdo.com.ua, office@brdo.com.ua
+38 (044) 332 49 12, +38 (094) 832 49 12
Київ, вул. Хорива, 55-К
www.brdo.com.ua

При відпуску з акумулятора в мережу споживач одномоментно:

- 1) Продає електричну енергію (активну) - шляхом її відпуску в мережу;
- 2) Споживає послугу з користування ЕЗС.

5.2. Принципи купівлі-продажу товарів та послуг

Відносини купівлі-продажу електричної енергії для зарядки акумулятору електричного транспортного засобу регулюються з урахуванням вимог Закону України “Про ринок електричної енергії”, при цьому:

- 1) Продаж електричної енергії споживачу для зарядки здійснюється акредитованим у відповідній ЕЗС електропостачальником. При цьому, електропостачальник забезпечує оплату Оператору ЕЗС вартості послуг з користування ЕЗС. Обсяг спожитих послуг з користування ЕЗС визначається в залежності від обсягу купленої у такого електропостачальника електричної енергії через відповідну ЕЗС.
- 2) Облік електроенергії, відібраної з мережі, здійснюється засобами обліку ЕЗС, інтегрованими в єдину автоматизовану систему комерційного обліку електроенергії (АСКОЕ).
- 3) Ціна на електричну енергію, що продається через ЕЗС, пропонується електропостачальником споживачу шляхом публічної оферти і при цьому:
 - не підлягає державному регулюванню;
 - може бути диференційованою, в залежності від часу доби;
 - включає в себе вартість послуг з користування ЕЗС.

Відносини купівлі-продажу електричної енергії під час її відпуску акумулятором електричного транспортного засобу в мережу регулюються з урахуванням вимог Закону України “Про ринок електричної енергії”, при цьому:

- 1) Споживач продає електричну енергію:
 - до 1 січня 2025 року постачальнику універсальних послуг за диференційованим в залежності від часу доби тарифом, встановленим НКРЕКП. При цьому, приєднання споживача до публічного договору оферти з постачальником універсальних послуг відбувається автоматично при авторизації споживача в ЕЗС за допомогою електронного цифрового підпису та/або інших систем ідентифікації;
 - з 1 січня 2025 року - або постачальнику універсальних послуг, або на ринку двосторонніх договорів, на ринку “на добу наперед”, внутрішньодобовому ринку, балансуючому ринку з урахуванням вимог Закону України “Про ринок електричної енергії”.
- 2) Облік електроенергії, відпущеної в мережу, здійснюється засобами обліку ЕЗС, інтегрованими в АСКОЕ.

FORBIZ
Створення кращого
бізнес-середовища

**ОФІС ЕФЕКТИВНОГО
РЕГУЛЮВАННЯ**
info@brdo.com.ua, office@brdo.com.ua
+38 (044) 332 49 12, +38 (094) 832 49 12
Київ, вул. Хорива, 55-К
www.brdo.com.ua

- 3) Споживач оплачує послуги з користування ЕЗС, за ціною, що пропонується оператором ЕЗС на основі публічної оферти, при цьому, така ціна не підлягає державному регулюванню.
- 4) В разі продажу фізичною особою-споживачем електричної енергії постачальнику універсальних послуг, останній є податковим агентом при сплаті ПДФО та військового збору.—При цьому, на період до 2025 року операції з продажу споживачем електроенергії через ЕЗС постачальнику універсальних послуг звільняються від оподаткування.

Оплата послуг з транспортування (передачі та розподілу) електроенергії здійснюється:

- 1) Електропостачальником в частині оплати вартості транспортування (передачі та розподілу) електроенергії, що була відпущена споживачам;
- 2) Оператором ЕЗС в частині оплати вартості транспортування (передачі та розподілу) електроенергії, що була спожита на власні потреби станції.

Розрахунки з виробниками електричної енергії, оператором ринку “на добу наперед”, внутрішньодобового ринку, оператором балансуєного ринку здійснюються з урахуванням вимог Закону України “Про ринок електричної енергії”.

5.3. Права та обов'язки Оператора ЕЗС

Оператор ЕЗС - юридична особа або фізична особа-підприємець, що на підставі права володіння та користування здійснює експлуатацію не побутових ЕЗС з метою отримання прибутку та надає послуги з користування ЕЗС.

Надання послуг з користування ЕЗС вважається підприємницькою діяльністю, для якої встановлюється окремий КВЕД.

Електрична енергія, використана на внутрішні потреби ЕЗС, вважається виробничими витратами, при цьому, її вартість може впливати на вартість послуг з користування ЕЗС. Обсяги електроенергії, що споживаються на внутрішні потреби ЕЗС, оператор ЕЗС купує як побутовий споживач, з урахуванням вимог Закону України "Про ринок електричної енергії".

Оператор ЕЗС має право:

- 1) Надавати послуги з користування ЕЗС платній або безоплатній основі.
- 2) Визначати ціну на послуги з користування ЕЗС та пропонувати її споживачам та електропостачальникам за принципом публічної оферти.
- 3) Отримувати плату за послуги з користування ЕЗС спожиті при:
 - Здійсненні споживачами відбору електроенергії від електропостачальників;
 - Здійсненні споживачами відпуску електроенергії від споживачів.
- 4) Впроваджувати програми лояльності, шляхом надання знижок, гарантій безперешкодного користування ЕЗС, супутнього сервісного обслуговування, якщо це жодним чином не призводить до:
 - Порушення права споживачів на одноразове користування ЕЗС;
 - Недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції між електропостачальниками (за виключенням випадків експлуатації ЕЗС, що працює від автономного джерела живлення та не приєднана до ОЕС України).
- 5) Здійснювати діяльність з постачання електричної енергії та її виробництва з урахуванням вимог Закону України "Про ринок електричної енергії".

Оператор ЕЗС зобов'язаний:

- 1) У прозорий та загальнодоступний спосіб доводити до споживачів та електропостачальників інформацію щодо:
 - Умов договору купівлі-продажу послуг з користування ЕЗС із електропостачальниками та споживачами;

- Розташування ЕЗС;
 - Наявності черги та її орієнтовної тривалості;
 - Цін на послуги з користування ЕЗС;
 - Переліку акредитованих на ЕЗС власників (постачальників) електроенергії, що пропонують її для продажу, та їх цін;
 - Типу зарядного пристрою, що використовується на ЕЗС;
 - Потужності ЕЗС (швидкості відбору електроенергії з мережі та швидкості відпуску електроенергії в мережу) та інших характеристик, що впливають на процес зарядження та якості послуг.
- 2) Забезпечити облаштування ЕЗС двонаправленим приладом комерційного обліку, інтегрованим в єдину автоматизовану систему комерційного обліку виробництва/споживання електроенергії енергорозподільної компанії.
 - 3) Забезпечити облаштування ЕЗС системою ідентифікації споживача за допомогою електронного цифрового підпису та/або інших систем ідентифікації.
 - 4) Забезпечити оформлення та облаштування ЕЗС згідно з стандартами, вказаними у розділі 5.10.
 - 5) Забезпечити наявність цінового пакету, який забезпечує доступ до інфраструктури ЕЗС клієнтів, що не користуються послугами Оператора ЕЗС на постійній основі.
 - 6) Дотримуватись вимог нормативно-правових актів та нормативно-технічних документів, що регулюють питання:
 - улаштування та експлуатації електроустановок;
 - пожежної та електричної безпеки.

Оператору ЕЗС забороняється:

- 1) Перешкоджати електропостачальникам здійснювати продаж електроенергії з використанням ЕЗС;
- 2) Застосовувати до різних електропостачальників різні умови акредитації (у тому числі, встановлювати різну вартість послуг з користування ЕЗС для продажу електроенергії);
- 3) Вчиняти будь-які дії, що суперечать торговим та іншим чесним звичаям у підприємницькій діяльності, та, зокрема, призводять до порушення прав та інтересів споживачів.

Якщо ЕЗС працює від автономного джерела живлення та не приєднана до ОЕС України, Оператор ЕЗС має право одночасно:

- 1) Надавати послуги з користування ЕЗС;

FORBIZ
Створення кращого
бізнес-середовища

**ОФІС ЕФЕКТИВНОГО
РЕГУЛЮВАННЯ**
info@brdo.com.ua, office@brdo.com.ua
+38 (044) 332 49 12, +38 (094) 832 49 12
Київ, вул. Хорива, 55-К
www.brdo.com.ua

- 2) Здійснювати продаж електричної енергії власного виробництва, без отримання ліцензії на постачання електричної енергії.

FORBIZ
Створення кращого
бізнес-середовища

**ОФІС ЕФЕКТИВНОГО
РЕГУЛЮВАННЯ**
info@brdo.com.ua, office@brdo.com.ua
+38 (044) 332 49 12, +38 (094) 832 49 12
Київ, вул. Хорива, 55-К
www.brdo.com.ua

5.4. Права та обов'язки електропостачальників

Продаж електроенергії з використанням ЕЗС здійснюється електропостачальниками.

Електропостачальник при реалізації електроенергії із застосуванням ЕЗС має право:

- 1) Визначати ціну на електричну енергію, що реалізується через ЕЗС, та пропонувати її споживачу за принципом публічної оферти;
- 2) Безперешкодного та недискримінаційного доступу до ЕЗС.

Електропостачальник зобов'язаний:

- 1) При купівлі електроенергії з метою її реалізації із застосуванням ЕЗС - дотримуватись вимог Закону України "Про ринок електричної енергії";
- 2) Оплачувати оператору ЕЗС вартість спожитих послуг з користування ЕЗС.

Електропостачальнику заборонено у будь-який спосіб перешкоджати споживачу в реалізації права на вільний вибір особи, в якій буде куплено електричну енергію.

FORBIZ
Створення кращого
бізнес-середовища

**ОФІС ЕФЕКТИВНОГО
РЕГУЛЮВАННЯ**
info@brdo.com.ua, office@brdo.com.ua
+38 (044) 332 49 12, +38 (094) 832 49 12
Київ, вул. Хорива, 55-К
www.brdo.com.ua

5.5. Права та обов'язки постачальника універсальних послуг

На постачальника універсальних послуг покладається обов'язок з купівлі електроенергії, відпущеної системами накопичення енергії, у зв'язку з чим постачальник універсальних послуг:

- 1) Зобов'язаний оплачувати споживачу вартість відпущеної ним електричної енергії згідно диференційованого за часом доби тарифу, встановленого НКРЕКП.
- 2) Не повинен в будь-який спосіб перешкоджати споживачу реалізувати право на відпуск електричної енергії в мережу, зокрема, але не виключно, шляхом відмови в оплаті відпущеної споживачем електроенергії або зволікання з здійсненням оплати.
- 3) Одночасно з виконанням обов'язку щодо купівлі електричної енергії у споживачів, що здійснюють її накопичення, надає оператору системи передачі послугу із забезпечення диверсифікації джерел балансування ОЕС України. Така послуга надається постачальником універсальних послуг виходячи з фактичних обсягів купівлі електричної енергії за диференційованими за часом доби тарифами у споживачів.

Вартість послуги із забезпечення диверсифікації джерел балансування ОЕС України визначається у відповідні розрахункові періоди як різниця між вартістю електричної енергії, купленої постачальником універсальних послуг за диференційованими за часом доби тарифами у споживачів, та її вартістю, розрахованою за цінами ринку "на добу наперед".

Розрахунок вартості із забезпечення диверсифікації джерел балансування ОЕС України здійснюється постачальником універсальних послуг відповідно до порядку купівлі електричної енергії за диференційованими за часом доби тарифами у споживачів, що затверджується НКРЕКП.

Вартість послуги із забезпечення диверсифікації джерел балансування ОЕС України затверджується НКРЕКП.

FORBIZ
Створення кращого
бізнес-середовища

**ОФІС ЕФЕКТИВНОГО
РЕГУЛЮВАННЯ**
info@brdo.com.ua, office@brdo.com.ua
+38 (044) 332 49 12, +38 (094) 832 49 12
Київ, вул. Хорива, 55-К
www.brdo.com.ua

5.6. Права та обов'язки споживача

Споживач має право за допомогою акумулятору електротранспортного засобу:

- 1) Здійснювати відбір електроенергії з мережі;
- 2) Здійснювати відпуск електроенергії в мережу та отримувати плату за таку електроенергію від:
 - до 2025 року від постачальника універсальних послуг за встановленим НКРЕКП тарифом;
 - з 1 січня 2025 року - від постачальника універсальних послуг або учасників ринку двосторонніх договорів, ринку "на добу наперед", внутрішньодобовому ринку, балансуєчому ринку, з урахуванням вимог Закону України "Про ринок електричної енергії".

Право на відпуск електричної енергії може бути реалізовано споживачем виключно після підтвердження електронним цифровим підписом або іншою системою персональної ідентифікації приєднання до публічного договору з учасниками ринків електричної енергії (зокрема постачальником універсальних послуг).

Споживач зобов'язаний:

- 1) Оплачувати отриману з використанням ЕЗС електроенергію;
- 2) Оплачувати спожиті послуги з користування ЕЗС (у разі продажу електроенергії постачальнику універсальної послуги);
- 3) Жодним чином не здійснювати перешкоди для доступу інших споживачів до інфраструктури ЕЗС;
- 4) Дотримуватися правил безпечної експлуатації інфраструктури ЕЗС.

FORBIZ
Створення кращого
бізнес-середовища

**ОФІС ЕФЕКТИВНОГО
РЕГУЛЮВАННЯ**
info@brdo.com.ua, office@brdo.com.ua
+38 (044) 332 49 12, +38 (094) 832 49 12
Київ, вул. Хорива, 55-К
www.brdo.com.ua

5.7. Права та обов'язки оператора системи розподілу електричної енергії

Оператори систем розподілу електроенергії мають право бути операторами ЕЗС.

Оператори систем розподілу електричної енергії зобов'язані в планах розвитку розподільних електричних мереж передбачати заходи з ремонту / реконструкції / модернізації / будівництва електричних мереж для забезпечення необхідного для приєднання ЕЗС резерву потужності, якщо розміщення цих ЕЗС заплановане органами місцевого самоврядування та місцевими органами виконавчої влади в містобудівній документації.

Операторам систем розподілу електричної енергії забороняється створювати перешкоди в приєднанні ЕЗС до електричних мереж, або в будь-який інший спосіб перешкоджати операторам ЕЗС та електропостачальникам здійснювати підприємницьку діяльність.

5.8. Роль місцевих органів влади у сфері розвитку інфраструктури ЕЗС

На обласному, районному та міському рівнях мають бути визначені локальні цілі з розвитку інфраструктури ЕЗС з урахуванням наведених в таблиці індикаторів:

№	Вид об'єкту	Обсяги паркувальних місць, що мають бути обладнані ЕЗС, % до загальної кількості паркувальних місць			
		2020 р.	2023 р.	2026 р.	2030 р.
1.	Платні комунальні парковки і автостоянки незалежно від кількості паркувальних місць та дати введення в експлуатацію	5%	10%	15%	20%
		але не менше одного паркомісця			але не менше двох паркомісць
2.	Для об'єктів, введених в експлуатацію (збудованих, реконструйованих, модернізованих) після початку відповідного періоду, незалежно від форми власності:				
	2.1. Парковки та автостоянки загального користування, у тому числі такі, що є частиною об'єктів громадського, комерційного і житлового призначення				
	- Платні не залежно від кількості паркувальних місць;	3%	6%	9%	12%
		але не менше одного паркомісця			але не менше двох паркомісць
	- Безоплатні місткістю від 10 паркувальних місць;	3%	6%	9%	12%
		але не менше одного паркомісця			але не менше двох паркомісць
	2.2. Автозаправні станції не залежно від кількості паркувальних місць	3%	6%	9%	12%
		або принаймні одне паркомісця			або принаймні два паркомісця

З метою досягнення цілей із зростання кількості ЕЗС, органи місцевого самоврядування та виконавчі органи сільських, селищних і міських рад, Київська та Севастопольська

FORBIZ
Створення кращого
бізнес-середовища

**ОФІС ЕФЕКТИВНОГО
РЕГУЛЮВАННЯ**
info@brdo.com.ua, office@brdo.com.ua
+38 (044) 332 49 12, +38 (094) 832 49 12
Київ, вул. Хорива, 55-К
www.brdo.com.ua

міські державні адміністрації, в межах компетенції, повинні забезпечувати їх врахування при розробці та затвердженні містобудівної документації.

Відбір інвестиційних проектів, пов'язаних з улаштуванням та експлуатацією ЕЗС на платних комунальних парковках і автостоянках здійснюється за результатами відкритого конкурсу.

Намір щодо встановлення ЕЗС на території, що перебуває у комунальній власності та не належить до платних комунальних парковок та автостоянок, реалізується за декларативним принципом шляхом повідомлення виконавчим органам сільських, селищних і міських рад, Київській та Севастопольській міській державній адміністрації.

Встановлення та експлуатація ЕЗС на території, що перебуває в приватній власності, здійснюється без повідомлення про це виконавчих органів сільських, селищних і міських рад, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

Діяльність з встановлення та експлуатації ЕЗС не потребує отримання:

- 1) Документів, що надають право на виконання підготовчих та будівельних робіт, прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів;
- 2) Паспорту прив'язки;
- 3) Дозволів на розміщення об'єктів благоустрою.

Органи місцевого самоврядування та виконавчі органи сільських, селищних і міських рад, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації сприяють розвитку інфраструктури ЕЗС, зокрема шляхом:

- 1) Створення можливості проходження online всіх процедур, необхідних для улаштування та експлуатації ЕЗС;
- 2) Застосування механізмів державно-приватного партнерства;
- 3) Підтримки проектів з розвитку інфраструктури ЕЗС, зокрема, шляхом надання податкових пільг, відстрочення або розстрочення сплати податків, зборів чи інших обов'язкових платежів.

Якщо ЕЗС встановлена на території, що перебуває у комунальній власності, органи місцевого самоврядування можуть встановлювати щорічну орендну плату за користування земельною ділянкою у порядку, передбаченому чинним податковим законодавством.

FORBIZ
Створення кращого
бізнес-середовища

**ОФІС ЕФЕКТИВНОГО
РЕГУЛЮВАННЯ**
info@brdo.com.ua, office@brdo.com.ua
+38 (044) 332 49 12, +38 (094) 832 49 12
Київ, вул. Хорива, 55-К
www.brdo.com.ua

З метою стимулювання споживачів до використання електромобілів, органи місцевого самоврядування та виконавчі органи сільських, селищних і міських рад, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації, в межах компетенції, мають право зокрема:

- 1) Надавати державну підтримку власникам електромобілів та операторам ЕЗС (дотації, звільнення від податків та зборів, тощо);
- 2) Встановлювати безкоштовні комунальні ЕЗС;
- 3) Виділяти паркувальні місця для електромобілів;
- 4) Звільняти електромобілі від оплати за паркування або надавати відповідні знижки;
- 5) Встановлювати систему збору оплати за паркування в залежності від рівня викидів транспортним засобом шкідливих речовин у атмосферне повітря;
- 6) Надавати перевагу електротранспортним (крім тролейбусів та трамваїв) засобам при проведенні конкурсів з перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування;
- 7) Здійснювати поступову модернізацію автомобільного парку комунальних підприємств, установ та організацій із заміною автомобілів з ДВЗ на електромобілі.

FORBIZ
Створення кращого
бізнес-середовища

**ОФІС ЕФЕКТИВНОГО
РЕГУЛЮВАННЯ**
info@brdo.com.ua, office@brdo.com.ua
+38 (044) 332 49 12, +38 (094) 832 49 12
Київ, вул. Хорива, 55-К
www.brdo.com.ua

5.9. Деякі організаційні аспекти улаштування ЕЗС

При будівництві / реконструкції будівель громадського та комерційного призначення, а також багатоповерхових будівель житлового призначення одночасно з проектуванням та будівництвом автостоянок/парковок з сукупною місткістю від 15 паркувальних місць, забезпечується створення ЕЗС в обсягах, визначених в розділі 5.8.

Необхідна для діяльності відповідної кількості ЕЗС потужність враховується при приєднанні об'єкту до мереж електропостачання та/або забезпечується шляхом приєднання до розташованих на об'єкті електростанцій чи електронакопичувальних установок.

Орендар має право звернутись до орендодавця із заявою щодо розміщення ЕЗС на орендованому об'єкті, якщо такий об'єкт містить майданчик, відведений та/або придатний для улаштування парковки чи автостоянки. Орендодавець може відмовити орендарю в наданні згоди на розміщення ЕЗС на орендованому об'єкті виключно у випадку недосягнення згоди щодо порядку розподілу між орендарем та орендодавцем відповідних видатків, у тому числі, покриття видатків на приєднання об'єкту до мереж (збільшення приєднаної потужності).

Якщо ЕЗС планується розміщати на території, що належить до управління ОСББ, житлових та садових кооперативів, і при цьому для будівництва ЕЗС (у т.ч. щодо приєднання до мереж) не залучаються кошти вказаних організацій, то погодженню з ними підлягає виключно місце розташування ЕЗС.

5.10. Деякі нормативно-технічні аспекти улаштування ЕЗС

ЕЗС укомплектовуються обладнанням, що відповідає національним стандартам України та підлягають сертифікації.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері технічного регулювання, до 1 січня 2019 року вимог повинен забезпечити:

- 1) Гармонізацію, з урахуванням норм пункту 5.10 цієї Концепції, вимог національних стандартів України з міжнародними стандартами.
- 2) Встановлення єдиної вимоги щодо типу з'єднувального пристрою (штекера та розетки) в Україні, що забезпечує максимальну зручність користування та безпеку, а також враховує близькість ринку ЄС).

До 1 січня 2020 року ЕЗС, введені в експлуатацію до 1 січня 2019 року, мають бути приведені у відповідність до національних стандартів України та сертифікаційних вимог.

Оператор ЕЗС має гарантувати можливість споживачів заряджати транспортні засоби в години пікового попиту (години найбільшої економічної доцільності відпуску електроенергії в мережу). Задля цього, не менше однієї розетки на ЕЗС має працювати виключно в режимі відпуску (продажу) електроенергії споживачам.

Електрозарядні пристрої на ЕЗС повинні бути розташовані в безпосередній близькості до паркувальних місць.

Непобутові ЕЗС, крім автономних ЕЗС, мають бути обладнані окремими засобами комерційного обліку електричної енергії, які забезпечують автоматизовану передачу даних обліку:

- 1) Електроенергії, спожитої на власні потреби ЕЗС;
- 2) Електроенергії, відібраної / відпущеної споживачем.

Непобутові ЕЗС, крім автономних ЕЗС, мають бути обладнані програмним забезпеченням, яке відповідає наступним вимогам:

- 1) Забезпечує ідентифікацію споживача на основі персонального електронного цифрового підпису, карток авторизації, або інших систем персональної ідентифікації.
- 2) Надає споживачу інформацію щодо:
 - а) Характеристик ЕЗС, зокрема:
 - місцезнаходження;
 - вартості послуг з користування ЕЗС;
 - виду (стандарту) розетки;

- потужності ЕЗС;
 - наявності вільних паркувальних місць, обладнаних ЕЗС;
 - орієнтовного часу звільнення зайнятих паркомісць, обладнаних ЕЗС;
- b) Всіх акредитованих на ЕЗС електропостачальників та їх цінових пропозицій;
- c) Діючих погодинних тарифів на відпуск електричної енергії, встановлених НКРЕКП;
- 3) Інформує споживача про:
- Обсяг відібраної/відпущеної електричної енергії та її вартість;
 - Обсяг спожитих послуг з користування ЕЗС та їх вартість.
- 4) Надає споживачу можливість:
- вільно обирати електропостачальника з переліку електропостачальників, акредитованих на ЕЗС;
 - оплачувати спожитий товар та послуги в готівковій та безготівковій формі.
- 5) Забезпечує комунікацію щодо якості послуг та черговості заряджання між споживачами (у т.ч., за напрямком “споживач-споживач”) та оператором ЕЗС.
- 6) Забезпечує можливість інтеграції в єдину систему зберігання інформації щодо розрахунків та транзакцій на ринку електричної енергії, побудованої із застосуванням технологій реплікації розподіленої бази даних (за аналогом технології *blockchain*) (після її запровадження). Вказана система має функціонувати з урахуванням вимог Закону України “Про ринок електричної енергії” та обслуговується:
- Адміністратором розрахунків ринку електричної енергії;
 - Адміністратором комерційного обліку електричної енергії.
- 7) Забезпечує автоматизовану передачу даних про обсяг проведених споживачем транзакцій до електропостачальників (у т.ч. постачальника універсальних послуг), оператора балансуючого ринку, оператора внутрішньодобового ринку.

Паркомісця, призначені для обслуговування непобутовими ЕЗС, повинні відповідати наступним вимогам:

- 1) Жодним чином не перешкоджати руху автотранспорту та пішоходів;
- 2) Обведені по периметру лінією контрастного кольору;
- 3) Позначені написом контрастного кольору великими буквами “ЕЛЕКТРИЧНА ЗАРЯДНА СТАНЦІЯ” та позначенням потужності;
- 4) Забезпечені дорожніми знаками:
 - “ПАРКОВКА ЗАБОРОНЕНА КРІМ ЕЛЕКТРОМОБІЛІВ”;
 - “Електрозарядна станція”.

FORBIZ
Створення кращого
бізнес-середовища

**ОФІС ЕФЕКТИВНОГО
РЕГУЛЮВАННЯ**
info@brdo.com.ua, office@brdo.com.ua
+38 (044) 332 49 12, +38 (094) 832 49 12
Київ, вул. Хорива, 55-К
www.brdo.com.ua

5.11. Принципи управління чергою на паркувальні місця, обладнані ЕЗС

Основним призначенням паркувальних місць, обладнаних побутовими ЕЗС, є зарядка, а не парковка транспортного засобу.

У разі, якщо електричний транспортний засіб має потребу у зарядці, він має пріоритетне право на зайняття паркувального місця (місця автостоянки), обладнаного побутовою ЕЗС.

Паркування автомобілів з двигунами внутрішнього згорання на паркомісцях, обладнаних побутовими ЕЗС, заборонено.

На кожній ЕЗС не менше однієї розетки працює виключно в режимі відпуску (продажу) електроенергії споживачам, задля створення гарантованої можливості споживачів заряджати транспортні засоби в години пікового попиту.

Програмне забезпечення повинно:

- Інформувати споживачів щодо наявності (відсутності) черги на ЕЗС та її тривалості;
- Забезпечувати можливість комунікації між споживачами, зокрема, з питань черги на ЕЗС.

Власники приватних паркувальних майданчиків (автостоянок), повинні забезпечувати управління чергою на доступ до побутових ЕЗС. Не допускається необґрунтована відмова, пріоритетне просування в черзі та будь-яка інша нецінова дискримінація осіб, що мають намір зарядити транспортний засіб, на підставі членства у клубі, об'єднанні та/або з інших підстав.

Власники побутових ЕЗС мають пріоритетне право на користування ними. Одночасно, власники побутових ЕЗС можуть надавати право користування ЕЗС іншим особам на платній або безоплатній основі. Надання права користування побутовою ЕЗС власником ЕЗС іншим особам на платній основі вважається підприємницькою діяльністю у вигляді надання послуг з користування ЕЗС.

6. Очікувані результати реалізації Концепції, визначення її ефективності

№	Показник	2017 рік (базовий)	2020 рік (план)	2025 рік (план)	2030 рік (план)
1.	Кількість зареєстрованих в Україні електромобілів, од	>4960	20 тис.	275 тис.	600 тис.
2.	Кількість електрзарядних станцій, од				
2.1	- напругою до 22 кВт	>600	>3,8 тис.	>70 тис.	>150 тис.
2.2	- напругою понад 22 кВт	<50	>300	>4,5 тис.	> 10 тис.
3.	Обсяг відпущеної з систем накопичення електроенергії, млн кВт.год на рік	0	>5	>90	>200
4.	Зменшення різниці між максимальним та мінімальним добовим навантаженням в ОЕС України, %	-	0,1%	1,1%	2,3%
5.	Скорочення викидів забруднюючих речовин в атмосферу з пересувних джерел за рахунок переходу на електромобілі, % до 2015 року	-	0,2%	>2%	>5%

FORBIZ
Створення кращого
бізнес-середовища

**ОФІС ЕФЕКТИВНОГО
РЕГУЛЮВАННЯ**
info@brdo.com.ua, office@brdo.com.ua
+38 (044) 332 49 12, +38 (094) 832 49 12
Київ, вул. Хорива, 55-К
www.brdo.com.ua

7. Оцінка фінансових, матеріально-технічних, трудових ресурсів, необхідних для реалізації Концепції

Фінансування Концепції передбачається здійснювати за рахунок коштів не заборонених законодавством джерел.

Види та обсяг державної підтримки, які необхідні для реалізації Концепції, будуть уточнюватися щороку під час складання проекту Державного бюджету України на відповідний рік з урахуванням його реальних можливостей.

Обсяг матеріально-технічних і трудових ресурсів, необхідних для реалізації Концепції, визначатиметься під час розроблення відповідних завдань і заходів.